

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

HE 54/2022 vp Muutoksia oppivelvollisuuslakiin

Sivistysvaliokunta
6.5.2022

Hallitusneuvos Piritta Sirvio

Esityksen tavoitteet

- Selkeyttää oppivelvollisuuslain säännöksiä toimeenpanossa havaittujen kehittämistarpeiden perusteella
 - jokaiselle oppivelvolliselle tarkoituksenmukainen koulutusmuoto ja opiskelupaikka oppivelvollisuuden suorittamiseksi
 - tuetaan oppivelvollisuuden suorittamismahdollisuuksia, koulutuspolun jatkuvuutta ja toisen asteen tutkinnon suorittamista
- Muutokset voimaan 1.8.2022

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tulevat alaikäiset

- Rajattaisiin oppivelvollisuuslain soveltamisalaa siten, että opiskelutarkoituksessa Suomessa oleskelevat eivät kuuluisi lain soveltamisalan piiriin, vaikka heillä olisi kotikunta
- Nykytilan mukaan oppivelvollisia ovat Suomessa vakinaisesti asuvat lapset
 - vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan katsotaan vakinaisesti asuvaksi, jos on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta
- Ei ole opiskelijan ja huoltajan oikeusaseman vuoksi tarkoituksenmukaista, että opiskelutarkoituksessa Suomeen tullut henkilö tulisi oppivelvollisuuslain piiriin

17-vuotiaiden oppivelvollisten asema

- Hyväksyttäisiin ns. lasten perusopetukseen osallistuminen oppivelvollisuuden suorittamismuodoksi
 - tällä hetkellä oppivelvollisuuslain mukaan 17 vuotta täyttäneet eivät voi jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista lasten perusopetuksessa, sillä oppivelvollisuuslaki ei tunnista tätä oppivelvollisuuden suoritusmuotona
- Palattaisiin ennen oppivelvollisuuden laajentamista vallinneeseen oikeustilaan
 - kunnilla ei järjestämisvelvollisuutta, oppivelvollisella ei subjektiivista oikeutta
- Tarkoitus mahdollistaa yksittäistapauksissa, kun on tarkoituksenmukaisin vaihtoehto

Majoitus- ja matkakorvaukset

- Nykyinen säännös: Oppivelvollinen on oikeutettu majoituskorvaukseen, jos matka oppivelvollisen kodista lähimpään sellaiseen lukioon tai monialaiseen ammatilliseen oppilaitokseen, jossa on mahdollisuus saada opetusta oppivelvollisen perusopetuslain 10 §:ssä tarkoitetun opetuskielen mukaisesti suomen tai ruotsin kielellä, on yli 100 kilometriä.
- Laajennetaan oppivelvollisen opiskelijan oikeutta majoitus- ja matkakorvaukseen, jos päivittäinen matka-aika nopeinta matkustustapaa käyttäen yli 3 tuntia (vaikka alle 100 km)
 - koskee käytännössä saaristoalueita
 - voidaan toteuttaa jo varattujen määrärahojen puitteissa

Kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksen oppimateriaalilisä

- Säädetään yksikköhinnan lisäksi maksettavasta oppimateriaalilisästä
 - oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä päätetty 100 %:n valtionosuus ei kata kaikilta osin oppimateriaalikustannuksia, joista opiskelijat ovat aiemmin itse vastanneet
 - 6,90 eur/opiskelijaviikko, 235 euroa lukuvuodessa/opiskelija
 - voidaan toteuttaa jo varattujen määrärahojen puitteissa

Parannetaan tiedonsaantia siirtymävaiheissa

- Perusopetuksen erityisen tuen päätöksen käyttäminen erityisen tuen tarpeen arvioinnin pohjana, kun oppivelvollinen aloittaa ammatillisen koulutuksen tai TUVA-koulutuksen
 - säädetään erityisen tuen päätöksen toimitusvelvollisuudesta (ei välttämättömyysedellytystä)
- Asuinkunnan tiedonsaantioikeus, kun ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy asuinkunnalle
 - aiemmalta koulutuksen järjestäjältä välttämättömät tiedot ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseksi ja opiskelupaikan osoittamiseksi (ilmoituksen yhteydessä tai pyynnön perusteella)
 - vastaava tiedonsaantioikeus myös opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta (esim. muihin tarkoituksenmukaisiin palveluihin ohjaamiseksi)

Opiskelupaikan osoittaminen

- Vaativan erityisen tuen opiskelijalle opiskelupaikka voitaisiin osoittaa oppivelvollisen/huoltajan suostumuksella jo ennen 2 kk määräajan päättymistä
- Koulutuksen järjestäjää velvoittava säännös, jonka mukaan tulee mahdollistaa opintojen aloittaminen mahdollisimman pian opiskelupaikan osoittamisen jälkeen

Opetuksen ja ohjauksen määrän tallentaminen eHOKS:iin

- Ammatillista perustutkintoa suorittavan opiskelijan HOKS:iin tulee kirjata oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä
- VnA ammatillisesta koulutuksesta 10 a § (583/2021), 12 h/osp
- Säädetäisiin kyseisen tiedon tallentamisvelvoitteesta eHOKS:iin
 - tutkinnon osittain tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueittain, ei erittelyä oppimisympäristöittäin

Muita muutoksia

- Oppivelvollinen opiskelija katsottaisiin eronneeksi ilman erillistä hallintopäätöstä, jos oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytetään toistaiseksi
- Yhtenäistetään eronneeksi katsomista koskevien säännösten kirjoitusasu ja oppivelvollista koskeva sääntely kaikissa koulutuslaeissa
 - oppivelvollisen eronneeksi katsominen kuukauden kuluessa kaikkiin lakeihin
- Maksuttomuuden pidentäminen aina hakemuksesta
- TUVA:n (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus) järjestäminen työvoimakoulutuksena mahdollistettaisiin

Liityntä eduskunnan lausumiin (EV 218/2020 vp)

- 2. lausuma: Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa hallitus huomioi perusopetuksessa tehostettua tukea, erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea saaneiden oppilaiden oikeuden tukeen toisella asteella ja nivelvaiheen koulutuksessa.
- 11. lausuma: Eduskunta edellyttää, että ammatillisessa koulutuksessa tulee vahvistaa opiskelijan oikeutta saada lähiopetusta. Valtioneuvoston asetuksella on säädettävä tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa käytettävistä periaatteista. Toteutuneen lähiopetuksen määrää on seurattava.
- 22. lausuma: Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi oppivelvollisuus uudistuksen toimeenpanoa ja vaikutuksia laajasti ja ryhtyy tarvittaviin toimiin mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi.

A decorative graphic in the top-left corner consisting of several overlapping circles in various shades of teal and light blue, creating a layered, organic shape.

Kiitos!